

УЧИЛИЩЕТО излиза
два пѣти на мѣсяца
въ 1 печатна кола.
Годишната цѣна прѣд-
плащана 1 бѣло ме-
джда. заведѣдѣ. за 6
мѣсеци половината еди-
брой 40 пары. Писма
неплатени на пощѣ-
та не сѣ пріети.

Подписката на спо-
моществованията ста-
ва при уредничеството
каля-Вергудуй Н. 6,
у народна книгопеча-
тница „Отечество“ А
по вънъ при учителя-
тъ, и училищны насто-
ятелі, които отгова-
рятъ за стойността.

УЧИЛИЩЕТО.

Урѣдникъ — Издатель Р. Блъсковъ.

Съдържаніе: Майката. — Наказаніе съ бой. — Еленка, Любица
и майка имъ. — Юношеската возрастъ — Разгадѣна Замба. —
Народната стража у Френско. — Отъ Редакціята.

МАЙКАТА

(продълженіе отъ брой 2).

И тъй въе, които сте были честити да са назовете май-
ки, пазете са всекога отъ суровѣтъ клѣтъвъ, и неиспущайте
такува думы, що можѣтъ да направятъ лошево впечатленіе
на дѣдата. Искате ли да бѣждѣтъ вашитѣ рожбы добры,
кротки, послушны, смиренны, сладкодумы и състрадаелны
къмъ другитѣ? покажете имъ съ примѣритѣ си, и поучавайте
гы съ кротость, а не когато са разсѣрдите да исхвърчатъ
изъ устата ви несмисленно клѣтвы и всекаквы злы думы,
които, намѣсто полза, докарватъ голѣмъ вредъ, като поха-
баватъ нравственността на младитѣ. Разумната майка знае
какъ да направи штоо съ едикрѣчь, съ единъ тихъ погѣдъ
да разіере дѣтето своикѣ погрѣшкѣ и да запамѣти какво-
то му тя каже. Майката трѣбва да нарѣди домашній си жи-
вотъ тъй, штоо дѣцата като глѣждѣтъ на нейнитѣ добры при-
мѣры, да ѣ подражаватъ; тя е длѣжна да отбива отъ тѣхъ
все що може да гы направи жѣстоки — опорны и сѣрдиты:

Дѣтинската душа е мѣка; тя приема и усвоява всичко което ѝ даждѣ. Ако е добро даденото, стѣнитѣ от него ще бѣждѣт добри, ако ли е лошо и тѣ ще бѣждѣт лоши *). А. всичко това зависи първомъ отъ майката докато сѣ юще дѣцата малки, да са относи къмъ тѣх разумно и да имъ вдѣхне добро поведеніе у всички.

Нѣкои глупави майки иматъ го за похвала, когатѣо малкото дѣтенце, щомъ захване да джюмоли, брѣщелеви какъ да е; или имъ са струва смѣшно да поудари съ рѣччицкѣти си когато го закачатъ, а незнайтъ че то е единъ мошѣвъ обичей за дѣцата, които злѣ привикнуватъ и мѣчно ся отучватъ. Родителитѣ не трѣбва да допущатъ на дѣтето дору и животинитѣ да мѣчи и бие; защото ако си научи веднѣжъ, рѣччицкѣти да поударва коткѣти и кучето, или какво да е до биче, то ще ѣхъ простира вече и на чловѣкъ. Но когато та рѣччица стане рѣчище, какво ще бѣде отъ нейното удраніе. Нека ни послужи за примѣръ слѣдуѣщата стара повѣстчица.

Въ царуваніето на Александра Македонскій, едно момче се научило да лови врабчета, и, като имъ исочѣрквало очитѣ пушало гы пакъ живы да хвърчатъ. Това се расчуло у народа и стигнало дору въ ушитѣ на царя, който заповѣдалъ да уловятъ момчето, което тутакси осѣдилъ на смъртъ! „защото, каза Царьтъ, сега докато юще малко момче, като е толкосъ немилостиво къмъ птичкѣти то кога порасте, ще ослѣпява чловѣци и ще гы убива мѣчителскы.“

Дѣца, които сѣ отрасли распуснато, а особенио безъ майчино възпитаніе, испървомъ биватъ немирны, вироглави и, като не отдаватъ никакъвъ почитъ на родителитѣ си, до стигатъ послѣ да бѣждѣтъ най-злочестни хора на свѣта, нѣкои и твѣрдѣ опасны. „Разумната любовь, казува единъ мѣдрець, трѣбва да бѣде основа за взаимнитѣ отношеніа мѣжду родителитѣ и дѣцата..... Какъ са злѣ лѣжатъ оны родитѣли, които обычатъ да са обхождѣтъ съ дѣцата строго, сурово и недостѣпно! Съ това тѣ мислятъ да възбуждатъ къмъ себе си у дѣцата почитъ, [което] напѣти

*) Глѣдай Пер. сп. на бѣл. Кн. Др. „за отхранѣтъ.“

сполучватъ, но почитъ студена, придружена съ страхъ и трепераніе, а слѣдвателно ги отвърщатъ отъ себе си и неволно ги приучаватъ на лъжѣ и прѣсторностъ. Дѣцата сж дължни да почитатъ родителитѣ си, но тая почитъ трѣбва да изтича отъ истинскѣ любовъ къмъ родителитѣ..... Първо условіе на разумнѣтъ родителскѣ любовъ е да завладѣемъ пълно то дѣтинско довѣреніе, и честити сж дѣцата, когато за тѣхъ сж открити родитѣлскитѣ обятія, които сѣкога сж готови да ги приѣмнатъ —.“ Но нека са повѣрнемъ пакъ и да прикажемъ юще малко за майкѣтъ.

Всички учени и неучени, на сегашното врѣмѣ казватъ и потвърдяватъ, съгласно какво, за да са окупити единъ кой да е народъ и да напрѣдва въ пѣтя на просвѣщеніето, трѣбватъ му образовани майки, които могатъ да отвѣдятъ добри и разумни граждани, способни за всякъ добръ работъ, полезни за народа и отечеството си. И дѣйствително, майката е, която може да посѣе въ мѣгкѣтъ дѣтинскѣ души първото сѣмя на *добрата отхранѣ*, отъ майкѣтъ зависи да направи щото да бѣдѣтъ нейнитѣ рожбы честити или злочести прѣзъцѣлия си животъ; „Никой учитель ни единъ мъдрецъ, казва Г. Ранкъ, не може да поправи дѣтето тѣй, както благочестивыйтъ, кроткыйтъ и тихо печалень поглѣдъ на добрътъ майкъ и пр.“ Но за това пакъ бащитѣ не трѣбва да оставятъ всичкѣтъ грижѣ на майкитѣ; защото *слѣдъ майкѣтъ, бащата е главный ръководитель на дѣтето къмъ добро или зло въ най-крѣпкѣтъ неговъ возрастъ*. За това създателтъ е отрѣдилъ родителитѣ, —мжъти женѣ, за да си помагатъ единъ другиму и еднакво да са грижатъ за добрътъ отхранѣ на своѣтъ челядъ; отъ тѣхъ са изискава да упазятъ тоя Божи-даръ, като единъ залогъ, прѣпорѣчявъ на родителскѣтъ грижѣ отъ самага Бога.

Разногласіето на родитѣлитѣ не е по-малко врѣдително за поправяніето на дѣцата; когато на примѣръ бащата иска да посѣди сына си за нѣкоѣ погрѣшкѣ, а майката са намѣсва, държащицъ негова стърнѣ, зема да го защитява, и често са случаватъ да са скарватъ по мѣжду си; тѣй обратно, ако майката помѣмре, или удари нѣкакъ дѣтето, бащата са повдига

сръще неѣхъ. А едно такава разногласіе отъ стърнѣ на родителитѣ, често бива причина за лоши сѣтнини. Това е вече забѣлѣжено отъ опытъ, дору и у най-проститѣ селаченіе, който са разбрали тѣзи истинѣ и често ѣхъ прѣговарятѣ.

Каза са по-напрѣдъ, че *строгитѣ наказания и псувни*, далечъ отъ да поправятъ злонавіето на дѣцата, повече ги раздразнятъ. А тукъ ще помѣстимъ върху сѣщій прѣдмѣтъ единъ членъ когото заемаме отъ една нова книжка подъ заглавіе: *Краткы наставленія за възпитаніето на дѣцата* *).

НАКАЗАНИЕ СЪ БОЙ.

„Бойтъ е исхвърленъ измежду възпитателнитѣ сръдства у образованитѣ чловѣци; той е исхвърленъ по нѣкои държавы и за най-голѣмытѣ прѣстѣпници. А когато бойтъ е унизителенъ и врѣденъ за возрастнитѣ, колко по-вече е вреденъ той за крѣхкото тѣлосложеніе на дѣтето и за силнѣтъ му чувствителность. Разумнитѣ хора отъ много години выкатъ сръщу наказаніето съ бой, нѣ едвამъ въ послѣдне врѣме са забѣлѣжи тѣхный выкъ, и у много мѣста боя са исхвърли отъ училищата и отъ домоветѣ. Само у насъ си са намира юще въ първоначалнѣтъ силѣ. И родителитѣ, и учителитѣ го иматъ като най-важно сръдство за възпитаніе. Рѣдко нѣкой учитѣль са опытва да учителствува безъ прѣчкѣ; но и той са укорява като слабъ. Самитѣ дѣца, които са научили откъщи на бой, захващатъ двѣ глѣдатъ на такъвъ учитель като на слабъ и почеватъ да злоупотрѣбаватъ неговото снисхожденіе. Научены на принужденіе, тѣй не щѣтъ да слушатъ учителскитѣ сѣвѣты, ако не сѣ съдружны съ заплашванія на прѣчкѣтъ. Горкый учитель принуждава са най-послѣ да земе прѣчкѣтъ въ рѣцѣ.

„Може да каже нѣкой, че учительтъ не можаль да вдѣхне на ученицитѣ си любовь, та чрѣзъ неѣхъ да ги управлява. Това е тѣй, но вината не е пакъ у учителя. Дѣцата откъщи не сѣ научены да изпълняватъ длѣжноститѣ си отъ любовь. На

*) „Рассказы, читены въ Туинческото читалище посвѣщены на женскитѣ дружества. Цариградъ 1870“.

100 дѣца — 90-тѣхъ слушатъ родителитѣ си не отъ любовь, а отъ страхъ къмъ наказаніята.

„Бойтъ е вреденъ и за тѣлото и за душѣтъ на дѣтето. На тѣлото той докарва различни поврѣждениа чрѣзъ потрясеніето, като повреждениа въ мозака, счупване на нѣкоякъ кость, натрыщаніе на некоякъ часть, ослабленіе на нѣкое чувство и др. под.

„Душевнитѣ вредове сѣ по-голѣми. Първото послѣдствіе на боя е задебеляването на дѣтскитѣ души. Дѣтето вече не усѣща нравственото значеніе на наказаніето, защото види, че който му прави наказаніето, прави му го за да му причини тѣлесна болѣсть.

„Второто послѣдствіе е, че дѣтето почева да постѣпа тѣй или иначе не отъ убѣждение, а отъ страхъ къмъ прѣкътъ. По нататъкъ ний можемъ да причетемъ множество вредни послѣдствія. Бойтъ напр. накарва дѣтето да истине къмъ родителитѣ и къмъ хората въобще; може да унищожи самовѣреніето на дѣтето и да го направи като диво. Бойтъ и страха отъ боя поглѣщатъ сичкото вниманіе на дѣтето и не му позволяватъ да обърне ума си на друго нѣщо. Отъ това каквото прави дѣтето, се събърква, макаръ и да нежелай да погрѣши. Ученіето му отива твърде тѣсно.

„Прѣдъ тѣзи страшни сѣтнини желателно е да си промѣнимъ поведеніето съ дѣцата и да исхвърлимъ прѣкътъ и нейный страхъ отъ числото на възпитателнитѣ средства. Дѣтето не става добро отъ прѣкътъ; то са научава на притворство само; добрината излиза отъ убѣждението. Кога е тѣй, ний трѣбва да са мѣчимъ да внушимъ на дѣцата си добры правила съ примѣръ, и за сѣко нѣщо да имъ говоримъ съ кротость. Когато дѣтето събърка, трѣбва да го исправиме съ кротость и убеждение; трѣбва да му покажемъ сичкитѣ сѣтнини, на погрѣшкитѣ му и да го направимъ да разбира, че никога не може да го ползува прѣтѣпленіето на длъжноститѣ му. Такаози поведеніе е мѣчно за родителитѣ; нѣ отъ любовь къмъ чадата си, трѣбва да са мѣчатъ да са приближаватъ до него.

„Ако родителитѣ никога не сѣ са погрѣшили да покажатъ на дѣтето длъжноститѣ му и да го убѣдятъ въ тѣхнитѣ

справедливостъ и необходимостъ; но само блъскать дѣцата подиръ сѣкж грѣшкж; тогава дѣцата и подиръ боя не ще знайтъ, какво са иска отъ тѣхъ, и ако прѣстанжтъ да правятъ грѣшкж, ще прѣстанжтъ само отъ страхъ.

Плашаніе. „За да принуджтъ дѣцата къмъ повинованіе, най обикновенното срѣдство е *плашаніето* съ различни *плашилица*. Нѣ да плашимъ дѣцата съ таквызи страшны образы е и противно, и вредно. Виднжжъ като са напжлни ума на дѣтето съ суевѣрны мысли и страшны образы, той мжчно са очистятъ отъ тѣхъ доръ и тогава, когато познае тѣхнжтъ лъжовность.,,

„Съ тѣзи плашила ный усиловаме дѣтското страхуваніе отъ тъмнотж и самотіж и приготвяваме и за дѣтето и за околныгъ му голѣмы мжкы, защото дѣтето сѣкога ще са бои да си легне само и да излѣзе безъ свѣщъ и водачъ. Съ тѣзи плашила ный повреждаме и здравіето на дѣтето. Плашилата докарватъ страхъ, а отъ страха излизатъ честы стрясканія, които сж трвѣрдѣ разрушителны за здравіето.“

Затваряніе. „Наказаніето съзатворъ е пріето и отъ гражданскыгъ законы и отъ възпитателныгъ. Но ако разгледаме той родъ наказаніе откъмъ малкыгъ дѣца, ный ще видимъ, че той е доста противенъ.

„Дѣтското тѣло са нуждае отъ мърданіе, отъ чистъ въздухъ и отъ слнчевжтъ топлинж. Тѣзи нѣща гы нѣма затвореното дѣте. Самотіята е мжчителна и за возрастнія, а за дѣтето още по-вече.“

„Има още много наказанія, които не струва и да са поменжтъ. Тый сж измислены въ онѣзи минжли врѣмена, когато хората незнаяха, какво ще каже дѣтскж природж и какъ трѣба да са възпитаватъ дѣца. Тогава сичкото искусство на воспитаніето състояло да заповѣдаты и да иаказватъ. Днесъ тѣзи наказанія нѣматъ вече никакво значеніе.

„На свършаніе за наказаніята ный ще забѣлѣжимъ че ако са рѣшимъ нѣкога да накажемъ, никога не трѣба да наказваме додѣто сме гнѣвны и разлютены, защото тогава наказаніето лесно може да прѣмине мѣркжтъ и да са покаже на дѣтето несправееливостъ. Тогава показаніето не ще има никжквж силж и дѣтето ще го отнася не на погрѣшкжтъ си, а на капризыгъ на наказателя.“

ЕЛЕНКА, ЛЮБИЦА И МАЙКА ИМЪ.

Майкѣ имъ. Любиче, какво направи ты съ парятъ си?

Любича. Азъ ги дадохъ, ма.

Майка ѳ. На кому ги даде, дъщи?

Любича. На едно лошяво малко момче.

Майка ѳ. Види са работа, че за да стане по-добро.

Любича. Да, мамичко. На ли сж всичкытѣ птичици на Господя?

Майка ѳ. Да, тѣй сжщо и ные, както и всичкытѣ създанія сж негови.

Любича. Чювай сега. Туй лошяво малко момче бѣше откраднало едно Божіе птиченце, и го заносяше да го продаде. Кѣтото птѣченце цвърчеше съ все силѣ; а момчето за да го въспре, бѣше го уловило за гагычкѣтѣ му. Очевидно, че момчето го бѣше страхъ, за да не бы да чюе Господъ, и да го накаже за лошявинѣ-тѣ му.

Майка ѳ. На послѣ?—

Любича. Азъ като видѣхъ това, дадохъ парятѣ си на момчето, за да пусне птичето на Господя. Колко ли ще ся радва Господъ за птиченцето!

Майка ѳ. Наистинна той ще са радва и за това че моята Любича е тѣй добродушна.

Любича. Може момчето да е направило тѣзи лошявинѣ отъ нѣмай-кѣдѣ.

Майка ѳ. Да, имало е нужда отъ пары.

Любича. Ахъ, колко ми е драго, менѣ, като нѣмамъ нуждѣ за нищо.

Еленка. Ные са припирахме за това, мале, че Любича дала парятѣ си, съ които е могла да испуи десятъ птици. Азъ думамъ, че тя трѣбваше първомъ да попыта момчето, колко иска за птичето, и да са спазари.

Любича. Кой отъ насъ двама ни има право майчице?

Майка ѳ. Ты нѣмашъ право, пиленце!

Любига. Не си ли ми казвала, какво чловѣкъ не трѣбва много да са мысли за да прави добро?

Майка ѱ. Да, азъ ти казахъ, че трѣбва сѣкога да ти е драго когато струвашъ добро, но се тѣй ти рекохъ, че трѣбва да избирашъ способы, които да бѣждѣ най-полѣзны. Напримеръ, днесъ като имаше ты повече пары, отъ колкото ти бѣхъ нужны за да искупишъ уловеното птиче, ты трѣбваше да спестишъ останытъ за други нѣкой подобенъ случай. Ами ако да бѣхъ дошли други нѣкой момчета съ юще птици, а ты нѣмаше вече пары, какво щеше да правишъ, хж?

Любига. Азъ щѣхъ да дойдѣ да ти поискамъ.

Майка ѱ. Ами ако да са случяхъ и азъ безъ пары, тогава?

Любига. Е, че тогава е много злѣ.

Майка ѱ. Ты видишъ сега, че сестра ти та е свѣтвала за хубаво. Трѣбва единъ чловѣкъ да сбира и скѣтва не само за себѣ си, но за да може да бѣде полезенъ и на другытъ. Вѣрвашъ ли ты, че на свѣта има току единъ пестиненъ-сиромашъ, комуто ты можешъ да помогнешъ?

Любига. Но тогава азъ мисляхъ само за птиченцето. Да го бѣше видѣла ты, какъ то са мѣчаше, и послѣ какъ са радваше като го пуснахъ! То тѣй бѣше замасно отъ радость, щото незнаеше гдѣ да кацне. А момчето трѣбваше да ми са обрѣче за да не го улавя пакъ.

Майка ѱ. Както и да е, ты се си сторила добро, дѣщи; заради това на ти парытъ, колкото си дала за да искупишъ птичето.

Любига. Благодарѣ ти, майчице.

Майка ѱ. Ела сега да та цалуна за награда. Колко ми е драго да са наричамъ твоя майка! Тѣй като тегли сърцети за добро, трѣбва да са научишъ да го правишъ разумно и дѣто прилича — тогава ты ще бѣдешъ най-щастливото дѣте на свѣта. —

П. И. С-въ

ЮНОШЕСКАТА ВОЗРАСТЪ.

(продълженіе отъ брой 2)

„Бъди чловѣколюбивъ въ дѣлата си къмъ непознатитѣ, имай мъжескъ искренности къмъ приятелитѣ и великодушіе къмъ неприятелитѣ. — Защищавай безъ горчивинѣ правото си, нъ не съ прѣстъпване на правдинитѣ на противника си. — Бъди внимателенъ въ избираніето на съдружествата си! Зачтото лесно е да правимъ нѣчто голѣмо и добро, когато гледаме себеси обиколени отъ примѣры на голѣмы и добры мъжѣе. — А мъчно е да опазимъ сърдечното благородіе неомърсено, когато имаме често прѣдъ очитѣ си примѣрытъ на лошитѣ и общитѣ чловѣцы. — Бъди внимателенъ въ избираніето на читанкытъ си! не избирай краснытъ, нъ всякога добрытъ и полезнытъ.

„Прочитаніето на романытъ е безплодно на чловѣческытъ цѣль и назначеніе. За това отбѣгвай оныя книги, които съ примамителнытъ си дръхъ подкопавать почти всичкитъ прѣдѣлы между доброто и лошето, и докарвать неопытнаго въ пѣтя на лошетіѣхъ. — Отбѣгвай оныя книги, что хулять прилѣжаніето, въздържаніето и промышленіето, а на противъ въхвалявать роскошество, безгрыжіето и безумството. — Отдалячайся отъ оныя книги, что тя оттегляють отъ исполненіето на домашнытъ и тихы дѣлжности, мирныя и скромныя животъ ти прѣдлагать като единъ тъмницѣ, и пай добрытъ родители ти прѣдставляють като мъчителы и жестоко сърдечны. — Отверщайся отъ оныя книги, что съ нацапаны съ роскошы образы на плѣтскытъ похоты, съ неблагообразны подразумѣнія и противорѣчія, и само къмъ това спомагать, чтото да възбуждають страститѣ и дагы правяють необдържимы. — Отблѣсай оныя книги, что проповѣдвать и излагать славолюбіето, гордостьхъ, празнославіето, отмѣщеніето, омразхъ, пиянството роскошество, курварството, игрытъ, самоборството, лѣжитѣ и самоубійството като нѣкой похвалителны и достойны за съревнованіе. — Такъвъ списатель по случай може да донесе и

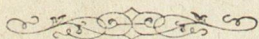
нѣравственны мнѣнія за увѣреніе; да облиच्या лошетіиѣ, които по вечето ся не обыкувать, и да прѣдставлява добродѣтельѣ въстѣржестуемѣ, нѣ чрѣзъ това прѣѣгрѣшеніята му не щѣтъ ся опрости. — Зачтото ако при хулаѣ на нѣкоѣѣ лошетіиѣ ся каже и другѣ такавѣ думаѣ, ако нѣкое нѣравственно мненіе ся приложи до единѣ безообразенѣ живописѣ, ако романѣтъ е слѣдованіе на лоши и гнѣснѣвы нѣчѣта, и само съ единѣ студенаѣ похваля на дообродѣтельѣ ся свръшва, тогазъ явно е, че добродѣльта и украшеніето оставатъ похулены, и лошетіята стига до най высокѣ степенѣ. — Напраздно думатъ оныя писатели, чѣ пишатъ спорядѣ эпохѣѣ на живота; гнѣсното на истинныя животѣ не заслужва прѣсаждане, зачтото всякога са ражда отъ себе си. Онова което не е прилично да глѣдамы, да слушамы и учимѣ, то не трѣбва и да ся пиши.

Таковыя пріатели избирай, на които нѣравити могатъ да исправляватъ твоитѣ, и отъ сѣдружествата, на които можешъ да са надевашъ за некоѣѣ умственѣ и сѣрдечнѣ ползѣѣ. — Зачтото пріательѣ, който въ много нѣчѣта е по-доленѣ отъ тебе, ще ти възбрани пѣтътъ на напрѣдка. — Бѣди промишлителѣ въ сѣдружеството на другыя полѣ! зачтото благородныѣ отъ тѣхъ поскоро ще тя облагородѣѣтъ, отъ колкото добродѣтеленѣ ти пріатель; а лошитѣ поскоро ще тя развратѣѣтъ, отъ колкото най—развратныѣ отъ познаницѣѣ ти. — Поглѣдни къмъ небо и помоли Всеблагаго Бога да ти запази невиностѣѣ. — Чертата на прѣдѣла на любовѣѣ е толкосъ истынно притръгнѣѣ, чтото като мыслишь че си въ мѣстото и, изведнѣѣ разбирашь че ся скитаешь въ пѣтя на страстѣѣ. — И тогасъ вече тичаешь на-дому, тичаешь отъ добываніе на добываніе, отъ похоть на похоть отъ срамѣ, отъ утѣсненіе на утѣсненіе, догдѣ достигнешъ въ зиналѣѣ тѣѣхъ землѣѣ, и сѣ затиснешъ отъ неѣѣ. — Отбѣгвай поетицѣѣ что дышатъ сладострастіе, что тя влекѣѣтъ на жѣртвеника съ веригы отъ цвѣтія и тя жертвуватъ въ мятежа на діонисіовѣѣ тѣржества. Не ся прѣльстѣвай отъ голѣмото имѣ имѣ „класици“

Великѣ е цѣломѣдрый мѣѣѣ, изрядно зрѣлише на Ангѣ-

лытъ; зачото неговитѣ кости сѣ като мѣдъ, жизненнитѣ му силы сѣ като небесный пламѣкъ, и въ чистѣтъ му душиѣ ся огледва Божіето лице. — Почитай себе си, когато ся съ-обхождашь съ лица отъ другия полъ. Не поженчувай себе си съ немѣжески мягости и истѣнчяванія; не ся измамвай съ сѣщѣтъ измамѣ на суетатѣ си, оше не ставай смѣтителъ на спокойствіето на едиѣ благополучнѣ душиѣ, като посѣйвашъ въ неѣ страсти, които думата ти не бѣ въ съ-стояніе да укроти. — А осѣщашъ ли любовь достойнѣ на тебѣ? почитай невиностѣтъ, имято. спокойствіето и благо-получнѣтъ душевнѣ тишинѣ на любовницѣтъ си толкосъ повече, колкото повече ѣѣ обичашъ. При тыя въздържай ся, мирувай, отбѣгвай всяко стремленіе и бѣди мѣжъ. — Както ти е сърдцето, тѣй тѣлото си запазвай чисто. Почитай себе си и ще ся почитаешь! Небеспото чувство на душевнѣтъ ти чистотѣ, причинява по високо удоволствіе, отъ колкото роскошество на развратнитѣ. Най голѣмото ти наслажденіе нека бѣде совѣстѣта на невинностѣтъ ти. — Не омърсявай никога устнитѣ си съ некоѣ съмнителнѣ шегѣ, и наслажденіето безъ любовь нека ти бѣде дѣло нечестиво. А повседневный напрѣдѣкъ въ пѣтъ на облагородваніето. нека ти дѣде най хубавото нѣчто.

(Водачъ-тъ).

РАЗГАЛѢНАТА ЗАМБА *).

Замба е была дѣщеря на едни колко-годѣ имотны родители, сѣщи Българе отъ града Сливенъ, родена и отрасла въ то врѣмя, когато Сливненцитѣ учяхѣ дѣцата си на грѣцко читмо (отдѣто и до днесъ мнозина пишѣтъ съ грѣцкы

*) Замбакъ е цвѣтъ, което по български са зове крентъ; спорѣдъ това кой знае какъ са измислили да ѣѣ назовѣтъ Замба. — се пакъ погрѣшено.

буквы български думы); а за женски училища, нито сега по-
менувахе. За това майкитѣ, както е знайно, грижили са
тогава самы да възпитаватъ своитѣ женски рожбы, кояа кол-
кото е можяла, съ домашно възпитаніе, и учили са ги на
работѣ: да прѣдѣтъ, да тѣкатъ и на плетеніе чоране. И
Замбината майка не сажо че не залѣгала да научи дъщерия
си на женскитѣ домашни работи, а юще ѝ предавала да
похване нищо въ къщѣ; тя треперала надъ ней до тоякошь,
щото ѝ са струвало, че като ѝ гуди на нѣкоѣ работѣ, той
си чясъ ще са разболѣе.

И тъй наша Замба расла и порасла, станала 12-13-годи-
шно момиче, а не умѣяла да запрѣде, нито да прѣмине ни-
то да помете въ къщѣ и на двора; друго не знаела освенъ
цѣльнъ день да си играе на куклы, и да ходи като маха-
лка изъ къщѣ въ къщѣ. Баща ѝ, замаенъ, види се, въ
своего земаніе-даваніе, никога не са обърналъ да попита
какво прави и що работи момичето: утрѣнна излѣзе, вечеръ
късно си доде и, като единъ волъ, лѣгне стане, безъ да
си докара на ума че ималъ дѣца, и да ги нагѣда нѣкога
какво правятъ и кадѣ ходятъ (тѣ са имали и други дѣца,
но ни едно не было на скопусъ, и не сѣ доживѣли). Май-
ката ставала на ранинѣ, растрѣбяла, пометѣла, прѣмивала
сѣдинитѣ, на сѣднала да прѣде или чоране да плете, а За-
мбѣ оставяла да спи; тоякошь тя вярдила за да ѝ несѣ-
буди, щото кога шетала въ къщѣ, стѣпала на прѣстѣтъ си
и ходила се добишикомъ. Зиме—лѣтъ тя спяла до късно и
едвалъ са пробуждала по обѣдъ. Често са случавало да до-
дѣтъ нѣкой отъ нейнитѣ дружкы, които питали: кадѣ е За-
мба; а майка ѝ казвала: „тя стана рано, исплете единъ
чоранъ, или пакъ напреде 2-3 вретена, а сега си полѣгна
малко—лошевичко ѝ е, прилага я юще, та нека си поспи“.
Слѣдъ чиясь два, дору и на пладиѣ—дружкитѣ ѝ пакъ до-
дѣтъ: „събудили са Замба?“ питатъ отъ нея.—Е, стрина,
тя стана помете, растреби, прѣми и пакъ си полѣгна.
Боли ѝ глава—нощесь сме сѣдѣликували множо, отговарѣла
майката прѣсторно.

Днесъ тъй угрѣ иначе, годиниѣ минува и заминува

Замба израсла мома за жепяніе, а нищо не умѣяла да похване и рѣцѣтъ ѿ не прилѣпвали на никаква работѣ. Майка ѿ до-ру сега са догадила, че лоши сѣтнини ще дочака съ раз-галенѣтъ си дѣщерѣж, и мѣчила са съкакъ дано ѿкъ уведѣ да замѣгне на работѣ, но то было вече твърдѣ късно: За-мба не слушя майчинѣтъ подканянія и не зема отъ никакви наставленія, нито ѿ прилѣга да похване каква да е работа; тя не умѣе да бодне едни иглѣ, не знае да си запреде, а да основе и да истѣче досушь не ѿ дохожда отръжки! Но и това не было всичко.

На 1828—30 въ размирнѣтъ години, когато прѣминахъ рускѣтъ войски Дунава и прѣхвърлихъ отвѣдъ Балкана, та по-пълнихъ въ Сливенско и стигнахъ до Едрене, у тѣзи раз-мирицѣ и Замбинѣ баща изгубва частъ отъ имота си; а спорѣтъ тогашнето прѣселеніе на Българетѣ, наедно съ рускѣтъ войски, отсамъ Дунава у Влашко, той е довършилъ и щото му останало, та съвсѣмъ западналъ.

Послѣ не са е минало много врѣмя, и по-напрѣдъ умрѣлъ Замбинѣтъ баща, а сѣтиѣ наскоро, и майка ѿ. Какво е по-слѣдвало, и що е станало съ тѣхното домородство, не са знае подробно. Само е извѣстно, и старѣтъ бабы помнятъ, че по тѣя усилены години, когато много сирачета оставали бѣдни въ чуждинѣ, намирали са добри хора, които настоявали да уже-нятъ и задомѣятъ останалѣтъ безъ бащи и майки момичета, току да бѣдѣтъ честны. . . .

А и момцитѣ въ то врѣмя не глѣдали, като сегашнитѣ из-жестрени млади Българе, на моды и зестры, та да са женѣтъ за чужденки и да са прѣнародватъ, но избирали си ступанки отъ своя родъ — Българки, които имъ прилячатъ. Тѣй са случило щото да са намѣри едниѣ момакъ Бл-гаринѣ и за нашето Замбе.

Ужечена и задомена, безъ свекарѣ и свекървѣж, младата булка трѣбване да бѣде сама въ къщѣ, и да умѣе да си шета като всѣка къщница; но тя не научена отъ ма-ка на работѣ, всичко ѿ было на опакы. . . . Какво е падила смѣдила, веднѣжъ грабнала метѣтъ ушь да помете въ къ-щѣ, и докато са навождала подъ лавицитѣ, на какъ са е слу-

чило такова (какво е било незнайно) подострено жлезво, или дърво, щото са забива въ око̀то ѝ, кое, слѣдъ много бо-лѣдуваніе, истекло и Зана остава слѣпа съ едно то сѣ око! А юще по-злѣ было за неѣ че тя, заслѣпена въ ума и катсо безъ рѣцѣ, не умѣяла да са закрѣпи; а когато ѝ са съди́рала ризата, или роклята, тя отивала да търси нѣкоѣ си позна-ниці, коя то да ѣ закрѣпи. Затова колчимъ ѣ помену́вали какво нейна майка е треперяла надъ неѣ и дрѣ. тя хва-щала да кѣне и проваля съ най-грози кѣтвы.

Замба са еуженила и задомила у единъ градъ въ Романиѣ, дѣто може бы и до днесъ да живѣе; но толкосъ петимно и потикната отъ сичкытѣ, щото никой ѣ не прибира нито за слугыниѣ. Добъръ примѣръ за майкытѣ.

Такова сѣ сѣтнинытѣ на безмѣриктѣ майчинѣ любовъ и извъи́рѣдно галѣніе кѣмъ дѣцата!

НАРОДНАТА СТРАЖА У ФРЕНСКО.

Францускый Императоръ въ сегашный бой имаше надѣждѣтъ си само на войскытѣ а не и въ народа. Но работытѣ доказахъ че въ нуждѣтъ на отечеството самый народъ е най-добъръ войникъ отъ порасналитѣ въ барута воиници. Народната стража, съставена прѣ-имущественно отъ младежи, нето толкосъ добрѣ обрѣжена, нето толкосъ добрѣ упражнена, направи на нападателитѣ по-силентъ отъ поръ колкото прочутытѣ маршали на Наполеона III. И ето единъ примѣръ отъ многото примѣры.

По примѣра на цѣлѣ Франціѣ направихъ и въ градеца Шлестатъ народнѣ стражѣ се отъ млади момчета, подъ командата на капетанъ Сувенотъ. Единъ отъ тѣзи млади войскари извѣсти на капетанина, че близо при града са показали една дивизія конници Прусіѣни, и въ името на другаритѣ си го помоли да отидатъ връху имъ, защото, думаше на капитанина, ако ги оставимъ да са расхождѣтъ свободно ще зематъ куражъ и за насъ не ще бѣде добрѣ. Капитанинтѣ, младъ и той каквито бѣхъ и войскаритѣ му, забравя рѣдѣтъ на дисциплинѣтъ, кѣнто му запраиаше нищо да не прави на своѣ главѣ, и безъ да иска воли́къ отъ начальника си, отиде завчасъ придругаритѣ си, избра отъ тѣхъ 84 най-пѣргавы и са спусна кѣмъ означеното мѣсто вънъ изъ града. Като излѣзе отъ града тѣзи чета са раздѣли на три малкы четы и засѣднахъ: едната на пѣтя между Шлестатъ и Стаунвилъ, другата на пѣтя между Шлестатъ и Баръ и трѣтата между Шлестатъ и Стивилъ, а на крѣстопѣтя дѣто ся събирахъ тѣзи три

пѣтища, по които са влизаше въ града, направихъ една барикада (табѣяж) отъ дърва камъни и каквото на бързо намѣрихъ, и тъй чакъхъ непріятеля

Тѣзи войници, се млади момчета, които за първъ пътъ имахъ да видятъ смъртъя прѣдъ очитъ си, нѣмаше нето да треператъ нето да блѣднеятъ, но всичкитъ решително глѣдахъ кога ще пристигнатъ Прусацитъ. Ето и Прусацитъ идътъ и пристигнахъ. Тъ бѣхъ 300 конници раздѣлени на три чети, четири пѣти по много, съ всичко това млади момчета не са уплашихъ, но испразнихъ пушкитъ си отгорѣ имъ съ една толкосъ сполукъ, като да сѣ быди и прѣбыли въ боеветъ, като нѣкои стари войници. Колко е удивитѣлна любовъта къмъ отечеството! тя поражда юнацитъ, и въ нѣколко дни направя чловѣка най-опитенъ войскаринъ да стане!

Прусацитъ са смаяхъ на туй ненадѣйно изгърмяване, спряхъ са, оглѣдахъ са на около и като незнаехъ силѣтъ на непріятеля, изгърмяхъ къмъ странѣтъ дѣто са дигна пушебный димъ, но ударихъ въ плетинѣтъ и въ дракитъ, задъ който нашитъ юнаци сѣ затуляхъ. Истѣрсихъ имъ и еще по едно грѣмване и свалихъ еще нѣколко отъ коницитъ. Сетитъ и трето грѣмване, и четвърто, но не се отъ сѣщото мѣсто, защото слѣдъ сяко изгърмяване и са примѣстияхъ на другъ старнѣ, тъй щото Прусацитъ мисляхъ да са обградени отъ сякаждъ, и трѣбаше да гърмятъ на къмъ сичкитъ страны (слѣдъ четири часа бой, Прусацитъ обградени между тѣзи три пѣтища и табѣята на кръсто-лѣтя принудихъ са да се теглятъ назадъ, като паднахъ 27 убити. А отъ Французитъ паднахъ убити двама, двѣ млади отрасли отъ голѣмото народно дърво, и отидохъ при умрѣлитъ за да кажѣтъ на прадѣдитъ си, че Франція не е умрѣла на едно съ имперіѣтъ.

Ето каква е днешната войска на Францъ, която толкосъ юнашки са би на Страсбургъ, Лзонъ, Туль и сега юще подържа честиѣта на Француския народъ при Парижъ и Лоаръ. Народната стража е самси Француский народъ, а дѣто е народѣтъ тамъ е Богъ, а дѣто е Богъ, тамъ е и побѣдата. А единъ народъ като има такыва юнаци, такыва младежи, не може да са побѣди никой пѣтъ.

П. К-въ.

Нашій животъ е единъ опитъ за безмъртіе.—

Ные часто сънуваме това, отъ косто са боимъ; а порѣдко това за каквото са надѣваме. У щастіето що добываеме въ сѣня си е като едно отъ онѣзъ желанія, които ные отдавно вече погрѣбахме у забравенното.

Юношѣтъ пыта: Що е истинско?

Мажѣтъ пыта: Що е хубаво?

Старецѣтъ пыта: Шо е добро?

Който злоупотрѣблявъ майчиното сърце, той е свѣтотатецъ.

ОТЪ РЕДАКЦИИТЪ

Безъ Приуготовленіе, безъ никакъвъ си влогъ (фондъ или капиталъ), ние са наехме да започнемъ издаваніето на това си повер-менно списаніи, което и нарекохме УЧИЛИЩЕ.

Ние възлагаме надѣждатъ си у едничкѣтъ помощъ на нашиѣтъ родолюбци, които да ны посрѣщнатъ съ своѣтъ обыкновеннѣ ревностъ, и подкрѣпятъ УЧИЛИЩЕТО съ прѣдплатѣтъ на спомоществованіята си. И наистинѣ че не сме были излагани въ надѣждатъ си: нашиѣтъ добри сънародници, отъ Александріѣ, Турну-Могурелѣ, Зимничѣ, Гюргево, Плоещъ доидождъ да ны насърчатъ въ прѣдпріятіето, като ны испратихъ почтенныйѣ си имена, при-дружени съ спомоществованіята имъ.

А това що ны обрадва най-много е, че отъ написаныѣ до сега спомоществователи, както ще видятъ читатѣлитъ, повечето подаряватъ за училища въ Отечеството ни Българіѣ.

Отъ нашиѣ стѣрижъ ние имъ благодаримъ, захвалящизъ на тѣх-ното отечестволюбіе, и несумѣваме са, какво че тѣхнийѣ добръ примѣръ ще са послѣдва и отъ други наши съотечественници по всегду. Ние тѣй сѣщо благодаримъ и на почтенното настоятелство на народикѣтъ тукъ книгопечатницѣ „Отечество“ за улесненіято, що ни направи въ печатаніето на това списаніе, безъ което улесненіе нито можѣхме започена изданіето му.

РОДОЛЮБИВИТЪ ПОДАРИТЕЛИ ОТЪ БУКУРЕЩЪ.

Г-да: Стате Станковичъ подарява за селата Драгыжево и Мерда-на, Търновско, по двѣ год. теченіе отъ „УЧИЛИЩЕТО“ — 4

„ Александръ Д. Михайловъ за училищата въ Карлово и Сѣпотъ 2

„ Павелъ С. Икономовъ за училищата въ Свищовъ. — 10

Подареныѣ отъ Г-на Хр. Георгиевъ 10 тѣла, редакцията намѣри за добръ да са распорѣдятъ тѣй: 2 за Силистренско, 2 въ Бобаданско, 2 за Х-олу-Пазарджикъ, 2 за училищата въ Карлово, 1 за читалището въ Пловдивъ и 1 за село Перущицѣ — Пловдивско.

АЛЕКСАНДРІЯ

Г-да: Георге Стойчевъ учит. за женското училище въ Тръвнѣ — 1

„ Коста Димитровъ за читалището въ Свищовъ — 1

„ Цоне Николовъ за Търновското училище — 1

„ А. Лазареско за българско и турско Сливево въ Свиштовско — 2

„ Иванчо Панастовъ за училището мъжко и женско въ Ряховицѣ — 2

„ Янко М. Абаджи за училището въ Свищовъ — 1

Слѣдвать.

Народната Книгопечатница „Отечество“,